

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 23/30.06.2021

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 30.06.2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ:
Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Даниела Тренчева
Диляна Илиева
Илия Вълков
Ирина Недева

изслуша доклад по жалби, както следва:

1. с вх. номер 08-032 на И. С. срещу новинарски сайт "7 дни София" по повод публикация със заглавие "Екшън в градския транспорт: цигани легнаха пред автобус 11" от 30.03.2021,¹
2. с вх. номер 08-034 на Т. К. срещу новинарските сайтове „За Перник“² и „Блиц“ от 21.04.2021 г. по повод публикация със заглавие „Пернишки циганета се взеха за Кобрата и Кличко и стана страшно“,³
3. с вх. номер 08-035 отново на Т. К. срещу новинарските сайтове „Трафик Нюз“ от 18.04.2021 със заглавие „Роми отвлякоха, пребиха и изнасилиха девойка край

¹ [Цигани | 7 Дни София \(7dnisofia.bg\)](http://7dnisofia.bg)

² [Роми се бият до кръв в кв. Мошино \(ВИДЕО 18+\) - За Перник - zaPernik.com](http://zaPernik.com)

³ https://blitz.bg/kriminalni/prestplenie/pernishki-tsiganeta-se-vzekha-za-kobrata-i-klichko-i-stana-strashno_news813195.html

Пловдив, гаврили се с часове“⁴ - и на „Блиц“ от 20.04.2021 – „Разгонени цигани отвлякоха, пребиха и изнасилиха девойка край Пловдив...“⁵,

4. с вх. номер 08-036 от Е. А. срещу Нова ТВ от 20.04.2021 за материал със заглавие „Жители на Стамболийски се оплакват от набези на живеещи в незаконни къщи“⁶

в които, според жалбоподателите, е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалби с вх. № 08-032/2021, 08-034/2021, 08-035/2021 и 08-036/2021 твърдят нарушение на Етичния кодекс на българските медии.
2. Жалбите са допустими по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадени е в срок и съдържа всички необходими реквизити.
3. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени до изданието.
4. По повод жалбите е постъпил писмен отговор единствено на 08-034/2021.
5. Всички жалби са по т.т. 2.5.1. и 2.5.2. от Етичния кодекс на българските медии и КЖЕ взе решение да ги обедини поради твърдяната дискриминация във всяка от тях.

Даниела Тренчева си прави отвод от разглеждането на жалба вх. номер 08-036.

II. ЖАЛБА

Постъпилите жалби са еднообразни, а две от тях са подадени от едно и също лице.

Жалбоподателите пледират дискриминация на основата на това, че публикациите акцентират върху ромския произход на извършители на простъпки или престъпления, без това да е от съществено значение за същността на информацията. Твърдят, че екзонимът “цигани” е обиден за ромската общност. Според тях акцентът върху ромския произход “засилва чувството на омраза към ромската общност”, внушава “етническа нетърпимост и дискриминация”. Поясняването на етническата принадлежност “единствено стереотипизира ромското население, като му приписва обобщен образ”.

⁴ [Роми отвлякоха, пребиха и изнасилиха девойка край Пловдив, гаврили са се с часове - trafficnews.bg](http://trafficnews.bg)

⁵ [Разгонени цигани отвлякоха, пребиха и изнасилваха с часове 16-г. девойка край Пловдив, а накрая... \(blitz.bg\)](http://blitz.bg)

⁶ [Жители на Стамболийски се оплакват от набези от живеещи в незаконни къщи - Общество - България - Здравей. България - NOVA](http://Общество - България - Здравей. България - NOVA)

Като представители на ромския етнос жалбоподателите се чувстват заплашени от саморазправа, дискриминирани, с накърнена чест и достойнство.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

2.5 Дискриминация

2.5.1 Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация.

2.5.2 Няма да посочваме расовата, религиозната, етническата принадлежност, сексуалната ориентация, умственото или физическото състояние, ако тези факти нямат съществено значение за смисъла на информацията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

От ответната страна е постъпило становище единствено по 08-034/2021.

П. Т. от сайта „За Перник“ отхвърля в шест точки отправените обвинения. Той сигнализира, че жалбоподателят погрешно е съотнесъл към неговия сайт заглавие, което всъщност е на „Блиц“. Т. посочва, че в неговата публикация не съществува думата „циганин“ и декларира, че идентифицирането на ромския етнос има съществено значение за информацията.

Прави впечатление обидният тон на Т. както спрямо жалбоподателя (когото нарича „жалбо-човечец“), така и спрямо Етичната комисия, която си е позволила да го безпокои, „без да си провери информацията“.

V. ФАКТИ

По 08-032/2021:

- „7 дни София“ е информационен сайт с умерено сензационно съдържание. Критикуваната публикация се позовава на информация от друг сайт със сензационно съдържание – Lupa.bg, като изцяло копира съдържанието оттам. Текстът съставлява осем кратки изречения и преразказва следната кратка случка: Майка и дъщеря от ромски произход не носили маски в автобус 11. Пътниците поискали от тях да си сложат, на което двете жени подхождали „страшно агресивно – с клетви и обиди“, дори се опитали да изритат друго момиче. Заради инцидента пътниците останали за известно време блокирани в автобуса. В публикацията няма

обидни квалификации спрямо ромския етнос, нито елементи на закана, заплаха или дискриминация.

По 08-034/2021:

- Жалбоподателят критикува две публикации – първоизточника в информационния сайт “За Перник” и цитирането в информационния сайт със сензационно съдържание “Блиц”. Представителят на “За Перник” е прав в становището си: жалбоподателят не отразява коректно първоизточника. В сайта “За Перник” заглавието е различно – [“Роми се бият до кръв в кв. Мошино \(ВИДЕО 18+\)”](#). Публикацията разказва за бой до кръв между “двама младежи от ромски произход” в присъствието на други, които “гледат сеир”. Накрая, жена ги разтървава. Авторът прави връзка между тази случка и действия на кмета на Перник С. В., който “изгонил десетки роми” в същия блок, защото не си плащали наема. По този случай течало разследване. Трябва да се отбележи, че екзонимът “цигани” в тази публикация наистина не се използва. Информацията е придружена с видео. Сайтът “Блиц” цитира “За Перник”, като следва фактологията почти буквално. Тук обаче заглавието придобива вида “Пернишки циганета се взеха за Кобрата и Кличко и стана страшно”.

По 08-035/2021:

- Първоизточникът е информационният сайт “Трафик нюз” със заглавие [“Роми отвлякоха, пребиха и изнасилиха девойка край Пловдив, гаврили са се с часове”](#). Описва се с детайли тежко престъпление – изнасилване на непълнолетна, извършено от жители на ромската махала в село Войсил. Посочват се дори първите имена на извършителите, задържани от полицията. Публикацията намеква, че върху случая е имало информационно затъмнение, че информации в специална Фейсбук група са били изтривани, както и че хората от района са “възмутени, но и изплашени”. Отново сайтът “Блиц” засилва емоцията, като основно следва първоизточника. Тук заглавието придобива вида [“Разгонени цигани отвлякоха, пребиха и изнасилваха с часове 16-г. девойка край Пловдив, а накрая...”](#), а текстът е придружен от снимка-монтаж, намекваща за изнасилване на момиче.

По 08-036/2021:

- Жалбоподателят критикува публикация в ефира и сайта на “Нова телевизия”. Материалът в сутрешния блок “Здравей, България” представлява пряко включване, съставено от репортерски разказ и интервюта на живо от гр. Стамболийски. Сюжетът е следният: живеещи в незаконни постройки преселници, (75 души в 5 къщи) тормозят околните хора, саботират железопътната линия и създават всякакви други проблеми. Интервюирани на живо са местните хора, набедените за извършители и кмета на Стамболийски. Прави впечатление изключително пестеливото използване на думите “роми” и “цигани”. В сайта на Нова телевизия тези думи не са употребени нито веднъж. В телевизионния материал думата “роми”

се употребява веднъж – в бланка на водещата, а думата “цигани” – в прякото включване на една от тормозените, възрастна жена.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбите и приложените към тях публикации.

Относно нарушенията за чието нарушаване се твърди: 2.5.1. и 2.5.2. Както КЖЕ е имала повод да установи, в Етичния кодекс има два състава, свързани с дискриминация:

- За нарушение по 2.5.1. се изисква **подбуждане или насърчаване** на омраза, насилие, страх на основание, представляващо дискриминация;
- За нарушение на 2.5.2. се изисква **неоснователно посочване на признаци (етнос, пол, националност и др. подобни), които нямат съществена смислова връзка** с разказа в публикацията и посочването не е необходимо за по-прецизно изясняване на фактите и посланието.

Жалбите срещу публикациите в “7 дни София” (преписка 08-032), “За Перник” (първата част на 08-034), “Трафик нюз” (първата част на 08-035) и “Нова телевизия” (08-036) са **неоснователни по т.т. 2.5.1. и 2.5.2.** Основанията ни са следните:

- Публикациите отразяват коректно институционална и обществена реакция срещу ромска престъпност или нарушения.
- Няма данни за насаждане на страх или омраза.
- Екзонимът “цигани” не е универсално приет за обиден, според документиран на други места свидетелства на представители на самия етнос.
- В случая с Нова телевизия този екзоним е употребен само веднъж, при това на живо от възрастен събеседник, върху когото не може да се наложи редакторска намеса.
- Посочването на етноса е основателно, етносът е достоверно установен. Посочването му има съществено значение за публикациите (в случая с автобус 11 - заради реакцията на пътниците в автобуса, които очевидно се обединяват срещу двете жени и тяхната простъпка; в случая с боя в Перник – заради връзката с действията на кмета; в случая със село Войсил – заради твърдяните опити за налагане на информационно затъмнение). И в трите случая информацията не може да бъде разбрана в нейната пълнота, без да се уточни етноса на главните действащи лица.
- Комисията не установи основание „представителите на ромската общност да се чувстват в риск” или публикациите да стигматизират или стереотипизират ромския етнос.

Сайтът “Блиц” в два случая (08-034 и 08-035) препечатва новини на други медии, като засилва емоцията, променяйки заглавията, дори прибъгва до снимка – инсценировка, с очевидната цел да печели интернет трафик („кликбейт” похват, използван за привличане на внимание). Привеждането в заглавието на изрази като “разгонени цигани” и неуместни шегички като “циганета се правят на Кобрата и Кличко” издава лош вкус, ненужно усилва усещането на конфликт и насилие и няма съществена връзка с цялостния смисъл на информацията. КЖЕ намира, че жалбите са **основателни по т.т. 2.5.1. и 2.5.2.**

За пореден път Комисията установява, че жалбите по подобни преписки са еднотипни, със сходни мотиви и аргументи. В стремежа обаче да се улови обща тенденция, конкретните обстоятелства често отстъпват на заден план, особено в случая с Нова телевизия, който може да се даде за пример за внимателно боравене с етническата тема. Неточностите в жалбите (какъвто е случаят със сбърканото заглавие на “За Перник”) създават впечатление за бързане и обобщаване на едро, като компрометират усилия за оздравяване на българската медийна среда.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалбите срещу публикациите в “7 дни София” (преписка 08-032), “За Перник” (първата част на 08-034), “Трафик нюз” (първата част на 08-035) и “Нова телевизия” (08-036) за **неоснователни** по всички пледирани членове от Етичния кодекс.

Намира жалбите срещу сайта “Блиц” (втората част на 08-034 и 08-035) за **основателни по т.т. 2.5.1. и 2.5.2.**

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

Изпълнителен директор на Фондация “НСЖЕ”:

Адриана Попова